

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Nicolae Armeș

ABC-ul bunelor maniere

REGIS

MANIERELE SUNT O OGLINDĂ ÎN CARE FIECARE ÎȘI ARATĂ FAȚA	3
<i>Despre salut</i>	3
CĂMINUL FACE OMUL	14
<i>Despre ținută</i>	14
<i>Despre cunoștință</i>	20
<i>Despre sărbătoriri și felicitări</i>	20
ÎN POLITEȚE EXISTĂ FARMEC ȘI FRUMOS.....	27
<i>Strada</i>	27
<i>Ținuta vestimentară</i>	31
<i>Politețea în mijloacele de transport</i>	39
EXEMPLA TRAHUNT	49
<i>Despre vizite</i>	49
<i>Despre conversație</i>	69
<i>Despre fumat</i>	75
POLITEȚEA ESTE FLOAREA OMENIEI	79
<i>În localuri și instituții publice</i>	80
<i>La telefon</i>	92
<i>La dans</i>	97
BUNELE MANIERE PENTRU COPII	100

MANIERELE SUNT O OGINDĂ ÎN CARE FIECARE ÎȘI ARATĂ FAȚA

Politețea a fost și este indispensabilă fiecărui om în orice societate. Un proverb indian spune că „florii i se cere parfum, iar omului politețe”. Nu întâmplător, cred, politețea a fost comparată cu o cheie de aur, care deschide toate porțile.

Dar, în același timp, trebuie avut în vedere și faptul că excesul de politețe, de ceremonie este deseori la fel de prost cotat ca și lipsa de politețe.

Pentru a ne da seama și mai bine de importanța deosebită a actelor de politețe, aş aminti aprecierea lui La Bruyere: „Manierele, pe care le neglijăm ca pe niște lucruri mărunte, fac adesea ca oamenii să te judece în bine sau în rău. O cât de usoară străduință de a avea maniere plăcute și civilizate te-ar scuti de aprecierile lor nefavorabile”.

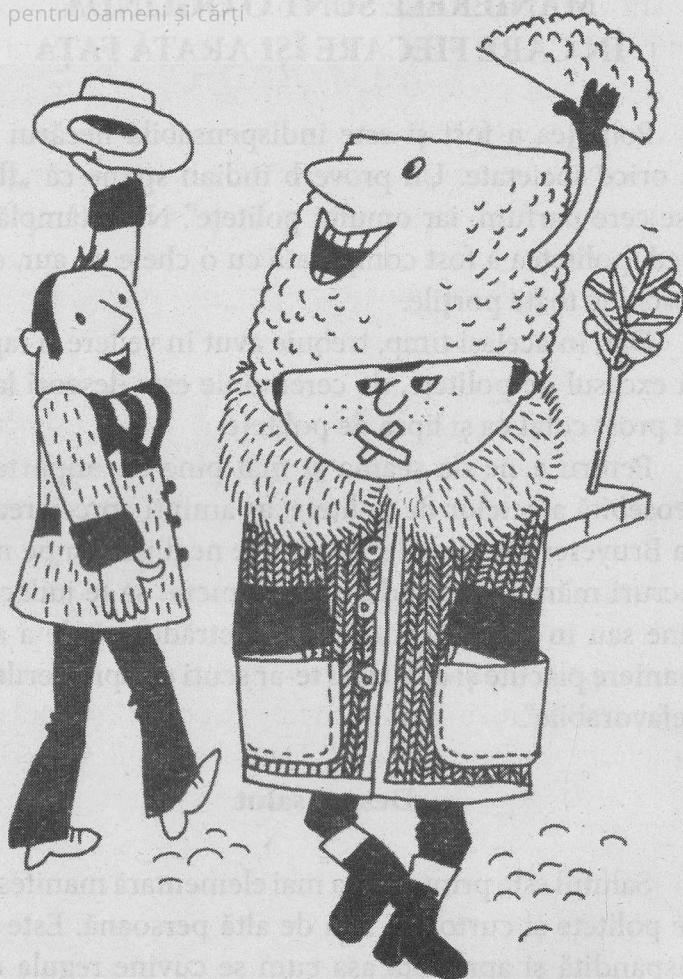
Despre salut

Salutul este prima și cea mai elementară manifestare de politețe și curtoazie față de altă persoană. Este larg răspândită și apreciată aşa cum se cuvine regula de a saluta persoana cunoscută atunci când o întâlnеști.

Un proverb românesc grăiește că „salutul între doi dușmani este primul semn al împăcării”.

Iată, deci, sorgintea și importanța acestui gest elementar.

Editura REGIS
www.edituraregis.ro
Tel./Fax: 021.222.26.16; 0744.75.65.86

„Nicio îndoială că se poate numi amabil acela care, văzându-te, te salută de la distanță”.

TEOFRAST – „Caracterele”

În mimică, în expresia corporală ca și în ținută, salutul comportă o serie de nuanțe care pot să-i modifice sau să-i completeze sensul, îmbrățișând expresia stimei sau a unei obligații formale.

Bărbații de modă veche salută ridicându-și pălăria de pe cap, cu circa doi metri înainte, apucând-o de calotă, îndreptându-se cu capul ușor înclinat, privind în ochii persoanei salutate; în același timp, dacă este cazul, se scoate din gură, cu cealaltă mâna, țigara sau trabucul. Nu se salută cu mâinile în buzunar. Salutul cu pălăria se execută întotdeauna cu mâna opusă părții pe care se găsește persoana salutată, evitându-se astfel situația de a acoperi fața persoanei salutate.

În cazul când în mâna cu care trebuie executat salutul se duce un obiect greu, se poate saluta cu mâna liberă, ținând seama însă, în continuare, de cele arătate mai sus, respectiv, de a nu acoperi fața persoanei salutate. Dacă ambele mâini sunt ocupate se acceptă salutul prin simplă înclinare a capului. Dacă bărbatul are pe cap căciulă, bască sau șapcă, precum și în cazurile când este fără pălărie, salutul se face printr-o înclinare a capului, însă ceva mai pronunțată.

„Bună ziua căciulă, că stăpânul n-are gură!”

Proverb românesc

Este indicată, de asemenea, schițarea intenției de a scoate pălăria, căciula, basca sau șapca, apucându-i marginea cu degetele. Acestea se vor scoate de pe cap,

dacă persoana salutată, mai în vîrstă sau superioară în grad, se oprește pentru a se întreține cu cel salutat.

Trebuie evitate înclinările exagerate ale coloanei vertebrale. „Gradul” de înclinare este totdeauna în funcție de persoana căreia îi este adresat salutul, exagerarea însă poate fi defavorabilă atât pentru persoana salutată, gestul putând fi interpretat ca batjocură, cât și pentru cel care salută, salutul fiind apreciat ca o dovedă de lingădere sau lipsă de personalitate.

Răspunsul la salut este obligatoriu. Femeia răspunde la salut printr-o ușoară înclinare a capului, iar înclinarea respectivă nu trebuie făcută în silă. Se recomandă ca răspunsul să fie însoțit de un ușor surâs, dovedă că a recunoscut persoana care a salutat-o. Răspunzând la salutul bărbatului, femeia îl poate reține pe acesta pentru a schimba cu el câteva cuvinte. Nu se cuvine, însă, ca un bărbat să rețină o femeie pe stradă, cu excepția acelor cazuri când relațiile dintre ei sunt colegiale.

Dacă cei care se salută se opresc, iar femeia este însoțită de o persoană necunoscută partenerului, trebuie făcute prezentările de rigoare. Bărbatul însoțit de o femeie va căuta să evite situația de a reține o cunoștință pe stradă. Dacă totuși este nevoie să facă acest lucru, va prezenta neapărat persoanei care îl însoțește cunoștința reținută, în niciun caz nu se cuvine să fie lăsată o femeie singură, în stradă, pentru a aborda o altă persoană. Când nu avem o memorie vizuală prea bună, întotdeauna este mai bine să ne înclinăm în față

persoanei a cărei figură ne este familiară decât să riscăm să ignoră o cunoștință. Lipsa de atenție constituie un act de nepolitețe.

„Oamenii sunt atât de plini de sine, încât toate sunt în funcție de ei; le place să fie văzuți, arătați și saluatați chiar și de necunoscuți”

LA BRUYERE – „Caracterele”

Este bine să reținem că:

- Bărbații salută primii femeile.
- Tinerii salută pe cei mai în vîrstă.
- Subalternii salută pe superiorii în grad.
- Nou-veniți salută pe cei deja prezenți.
- Elevii și studenții salută cadrele didactice.
- Persoanele din mașină salută pietonii cunoscuți.
- Persoana pe lângă care treci este salutată.
- Femeia însoțită de un bărbat salută pe cea care merge singură.

- Prima salută persoana cea mai politicoasă.
- Oamenii binecrescuți se salută reciproc, simultan.

Bărbatul de modă veche își scoate pălăria și o ține în mână:

- Când intră cu o femeie în lift, într-un bloc, hotel sau orice clădire care servește drept locuință; pe corridor sau pe scări el și-o pune din nou pe cap.
- Când se oprește pe stradă pentru a vorbi cu o femeie; dacă bărbatul își va continua drumul împreună cu femeia, el își va pune pălăria pe cap. În timp ce stau

de vorbă, pe stradă, bărbatul trebuie să fie descoperit și, de asemenea, să nu fumeze.

- Bărbatul se descoperă când se cântă imnul național al unei țări.

- Bărbatul se descoperă în fața unui cortegiu funerar; (șoferii – bărbați sau femei – aprind luminile de poziție ale vehiculelor).

- Bărbatul se descoperă ori de câte ori spune „scuzați”, „mulțumesc”, cât și atunci când vorbește cu o femeie sau se adresează acesteia într-o problemă.

„Îndeosebi trebuie să arătăm respect și stimă bătrânilor, femeilor, celor pe care îi disting virtuțile, talentele, funcțiunile ce împlinesc”.

PAUL DOUMER – „Cartea copiilor mei”

Un bărbat se ridică în picioare:

- Întotdeauna când intră în cameră o femeie. În localurile publice, bărbații se ridică în picioare pentru fiecare femeie care vine la masa lor.

- Atunci când o femeie se adresează unui bărbat sau când îi răspunde, acesta se ridică în picioare.

- Când o femeie intră în biroul unui bărbat cu probleme de serviciu, el trebuie să o primească în picioare, să-i ofere un scaun și să nu se așeze înainte de a se aseza ea.

- Când ea se ridică să plece, el trebuie să se ridice imediat, să stea în picioare atâtă timp cât stă ea – indiferent cât ar sta – și apoi să o conducă până la ușa pe care el i-o va ține deschisă.

- În cazul întâlnirii cu o persoană cunoscută, pe care nu dorim totuși să o salutăm, eschivarea trebuie făcută cu tact. Dacă distanța permite, este recomandabilă ocolirea acesteia. Dacă întâlnirea este inevitabilă, un salut scurt, pur formal, pare a fi cea mai bună soluție.

Se salută, de asemenea, la intrarea într-un birou, restaurant, compartiment de tren, sală de așteptare, magazin mic sau lift. Nu se salută persoanele necunoscute la intrarea într-un magazin mare, autobuz, tramvai, oficiu poștal sau gară.

În relațiile de muncă se aplică, de obicei, principiul potrivit căruia sunt salutați cei superiori în grad, chiar și atunci când aceștia sunt bărbați. În orice caz, femeile mai tinere salută pe cele mai în vîrstă, cu funcții superioare.

Cum procedează o femeie de vîrstă mijlocie când șeful este mai Tânăr? Șeful binecrescut va fi cel care o va saluta, procedând aşa cum ar proceda cu o femeie cunoscută. Dacă întârzie să facă asta, femeia îl va saluta, fără să considere lipsa salutului din partea șefului ca un afront.

„Societățile cele mai plăcute sunt acelea unde domnește între membri o stimă reciprocă”.

GOETHE – „Maxime și reflecții”

Salutul oral. Când se salută, în funcție de împrejurări, se poate rosti și formula: „Bună dimineață, bună ziua, bună seara, domnule/ doamnă!”. De obicei

nu se pronunță numele persoanei care este salutată și nici titlul acestoria. La întâlnirile oficiale trebuie pronunțată denumirea gradului. De pildă: „Bună ziua, domnule ministru, director, inspector...”. Constituie un act de impolitețe abrevierea formulelor de salut ca „B'mneața” (în loc de „bună dimineața”) sau „B'seara” (în loc de „bună seara”).

Formule ca „Hallo”, „Ciao”, „Servus”, „Adieu” se folosesc până la o anumită vîrstă, numai între prieteni, dar, în general, se recomandă evitarea lor. Scriitorul Petru Vintilă arată, pe drept cuvânt, că: „salutul și răspunsul la salut sunt ipostaze ale acelaiași lucru în cadrul oamenilor care se cunosc și se recunosc în mulțime”. Există un mod de a saluta familiar și colegial și un altul de a saluta respectuos și cu toată deferență. În unele regiuni din țara noastră (Banat și Transilvania) prietenii își spun, și în zilele noastre, conform unei străvechi tradiții latine: „Servus”!

Între prieteni nu este necesar un protocol prea riguros, dar trebuie evitată orice notă de vulgaritate. Nici chiar cei mai buni amici nu pot pronunța formele interjecțiilor acute (mă, bre, bă, fă), care rămân vulgare și se refuză total de către bunul-simt.

Strângerea de mâna constituie unul din gesturile tradiționale umane, simbolizând bunele intenții, sentimente de prietenie, de cordialitate, de bucurie nutrită față de persoanele întâlnite. Strângerea de mâna poate interveni fie când persoanele care s-au salutat se opresc pentru a sta de vorbă sau atunci când continuă

drumul împreună, fie cu ocazia prezentării lor. Spre deosebire de salut, în cazul strângerii mâinii, femeia este aceea care întinde prima mâna, cei mai în vîrstă celui mai Tânăr și cel cu grad superior celor cu grad mai mic. Când subalternul se prezintă în fața superiorului, la chemarea acestuia, este o obligație elementară a superiorului ca la salutul prezentat de subaltern să îi întindă mâna. Acest gest impune o comportare corespunzătoare de ambele părți, astfel:

„Să arătăm după moda și obiceiurile țării tot respectul și stima ce se cuvin rangului și condiției persoanei respective”.

F. LOCKE – „Câteva cugetări despre educație”

- Mâna se strânge cu capul descoperit, cu o ușoară înclinare a capului și privind față celui pe care îl saluți.
- Bărbații se ridică în toate împrejurările pentru a strânge mâna interlocutorilor lor.
- Femeile, în schimb, se ridică în picioare numai atunci când strâng mâna unei persoane mult mai în vîrstă sau pe care doresc să o onoreze în mod deosebit.

Mâna trebuie întinsă hotărât, dar degajată, palma trebuie să cuprindă întreaga palmă a interlocutorului. Strângerea să fie evidentă, scurtă și nu prea puternică. Acest salut trebuie să emane un sentiment de căldură și cordialitate de o parte și de alta. Femeile mai tinere strâng, de obicei, mâna celor mai în vîrstă. De altfel, femeile își strâng mâna simplu, mai degrabă își mișcă

mână decât să o strângă și apoi îi dau drumul. Este totalmente neindicată întinderea mâinii cu moliciune. Un act de impolitețe îl constituie și întinderea sau apucarea numai a câtorva degete.

În cazul unei întâlniri în grup, ordinea în care se dă mâna este următoarea: femeile între ele; femeile cu bărbații; bărbații între ei. Dacă grupul este prea numeros, nu se dă mâna, iar salutul se efectuează numai prin înclinarea capului.

Portul mănușilor. Femeile nu-și scot mănușile decât dacă întâlnirea este fixată dinainte. Bărbații se pot saluta și ei fără să-și scoată mănușile. Dacă, însă, unul dintre ei va scoate mănușa, atunci și al doilea trebuie să și-o scoată neapărat.

Salutând o femeie care îi întinde mâna goală, bărbatul întotdeauna va scoate mănușa. Dacă are mănuși prea groase, fără degete, pătate sau murdare de la lucru, atunci trebuie să și le scoată, chiar dacă femeia îi întinde mâna în mănușă. Trebuie evitată situația de a ține pe cineva cu mâna întinsă, chinuindu-te să-ți scoți mănușa.

„Respectuosul este întotdeauna vrednic de stimă”.

J.J. OBERT – „Cugetări”

În încăperi, bărbatul nu intră cu mâna dreaptă înmănușată. Este de preferat ca ea să fie scoasă înainte de a suna la ușă. Mănușile se scot în restaurant și într-o sală de dans (cu excepția femeilor care poartă mănuși

de bal), dar ele se pot purta în tren, la sport și pentru condusul mașinii. La teatru, ca și la toate manifestările publice care au loc în săli, bărbații își vor scoate mănușile, în timp ce femeile, dacă doresc, pot să le păstreze. La o invitație la masă nu se intră în sufragerie cu mănușile în mână.

Constituie greșeli: sărutul mănușii, sărutul mâinii peste un scaun sau masă, sărutul mâinii în mod mecanic sau afectat, ca și sărutul mâinii numai la unele dintre femeile care se află împreună.

„Toate popoarele civilizate au respectat femeia”.

J. J. ROUSSEAU – „Emil”

Sărutul mâinii. Sărutul mâinii constituie un act de curtoazie numai dacă este făcut cu discreție. Femeia întinde mâna bărbatului care o salută. Acesta o prinde cu vârful degetelor, se apleacă asupra ei și își lipește buzele de mâna sau, și mai bine, simulează acest lucru, oprindu-se la câțiva milimetri de aceasta.

Copiii nu trebuie să sărute mâna nimănui. Părinții nu trebuie să-i învețe acest lucru, iar mătușile n-ar trebui să le pretindă aşa ceva.

Cu ocazia unei despărțiri pentru o perioadă mai îndelungată, cât și cu prilejul revederilor din gări, aeroporturi și chiar pe stradă, sărutul pe obraz, cu condescendență necesară, mi se pare admisibil, mai ales între persoanele apropiate.